

ENERGINET

Energinet
Tonne Kjærsvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 28 98 06 71

Dato:
4. november 2021

Forfatter:
DHA/DHA

HØRINGSUDGAVE - REVIDERET

OPKRÆVNINGSMODEL FOR SYSTEMTARIFFEN

Indhold

1. Baggrund og formål.....	3
2. Overblik over de foreslåede ændringer i systemtariffens opkrævningsmodel, samt læsevejledning.	3
3. Retsgrundlag	4
4. Omkostninger dækket af systemtariffen	9
4.1 Marked/System	9
4.2 Omkostninger til DataHub	10
4.3 Systemydelse.....	10
4.4 Opsamling	12
5. Indførelse af abonnementselement	12
5.1 Fastsættelse af abonnementselement	12
5.2 Periodisk justering af abonnementselement.....	14
5.3 Overvejelser om differentierede abonnemeter efter forbrugsstørrelse	14
5.4 Økonomiske konsekvenser af ændringsforslaget	14
5.5 Opsamling på det juridiske grundlag for abonnementslementet.....	16
6. Ny køberkategori for storforbrugere med forbrug over 100 GWh.....	16
6.1 Indførelse af ny køberkategori for storforbrugere	16
6.2 Økonomiske konsekvenser	20
6.3 Opsamling på det juridiske grundlag for ny køberkategori	20
7. Sammenhæng til ændringen af balancetariffen for forbrug	21
8. Ikrafttrædelse.....	21
9. Anneks A.....	22

9.1	Praktisk implementering af ny køberkategori.	22
9.2	Indplacering under metode for afregning	22
9.3	Storforbrugere med årsforbrug under 110 GWh.....	22
9.4	Abonnementselement for storforbrugere med årsforbrug over 110 GWh	22

1. Baggrund og formål

Energinet er en selvstændig offentlig virksomhed under Klima-, energi, og forsyningsministeriet, og er bl.a. den systemansvarlige virksomhed i Danmark for elsystemet.

Energinet får dækket størstedelen af sine omkostninger til opgaverne som systemansvarlig transmissionsvirksomhed gennem opkrævning af tariffer hos de danske elforbrugere (øvrige indtægtskilder kommer bl.a. fra indfødningsstariffer fra producenter samt flaskehalsindtægter).

Energinet har siden sin etablering opkrævet disse tariffer som en energibetaling (øre/kWh), men har vurderet, at der nu er opstået et behov for at genbesøge denne tarifmodel i forhold til, om den kan gøres mere omkostningsægte, og samtidig sikre, at tarifmodellen også fungerer hensigtsmæssigt under de mange ændringer, der sker i elsystemet i forbindelse med den grønne omstilling. Når Energinet opkræver tariffen som energibetaling, øger det således prisen på at bruge en ekstra kWh, og det påvirker rentabiliteten i nye investeringsbeslutninger; specielt for store energiforbrugere. Dvs. at Energinets tariffer kan påvirke beslutninger om at substituere energiforbrug baseret på fossil energi med forbrug baseret på vedvarende energi. Dette medfører et behov for at revurdere Energinets samlede tarifdesign og sikre, at dette både er omkostningsægte og ikke i sig selv modvirker den grønne omstilling.

På baggrund af en gennemgang af Energinets omkostninger, som dækkes gennem systemtariffen, er der i dette dokument beskrevet den nye metode, som Energinet ønsker at anvende til at opkræve systemtariffen.

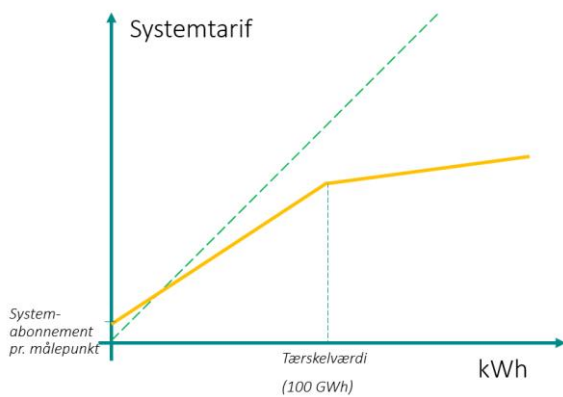
2. Overblik over de foreslåede ændringer i systemtariffens opkrævningsmodel, samt læsevejledning.

Energinet ønsker at foretage to ændringer i opkrævningsmodellen for systemtariffen:

1. Indførelse af et abonnementslement pr. målepunkt (samme abonnement for alle)
 - **Abonnementet er på 180 kr.** (15 kr. pr. måned) og dækker:
 - DataHub-omkostninger (ca. 10 pct. af systemtarifomkostningerne)
 - En andel (ca. 50 pct.) af omkostningerne til Systemansvars (el-delen) drift
 - Samlet set giver det et fast abonnement for alle, som dækker ca. 25-30 pct. af de omkostninger, der dækkes af systemtariffen.
 - Den resterende andel af omkostningerne til Systemansvar (el-delen) samt alle omkostninger til systemydelse opkræves fortsat som en energibetaling. Gennem abonnementet **reduceres prisen** på systemtariffen således med **omtrent 25-30 pct.**
2. Indførelse af en ny køberkategori for storforbrugere. Disse tariferes med en reduceret energibetaling (øre/kWh) for forbrug over 100 GWh
 - Over 100 GWh opkræves **10 pct.** af den gældende takst for den fortsatte energibetaling (indtil 100 GWh betales samme tarif som øvrige forbrugere).

Princippet i modellen er illustreret i nedenstående figur (ikke målfast):

Systemabonnement – ens for alle Volumenbetaling med skråt loft.

Med disse to ændringer er det Energinets vurdering, at systemtariffen bedre tilpasses til den underliggende omkostningsstruktur. Ændringerne medfører en lavere energibetaling (øre/kWh) for alle og nedbringer derved de forvriddningseffekter, der er ved at opkræve alle systemomkostningerne på energibetalingen.

Samtidig sikrer den en mere omkostningsægte tarifiering af den nye storforbruger-kategori, der ellers ville komme til at dække en uproportional stor andel af systemtarifomkostningerne.

I de følgende afsnit beskrives og begrundes de to ændringer i detaljer:

- I afsnit 3 gennemgås Energinets retsgrundlag for opkrævning af tariffer og fastlæggelse af tarifmetoder.
- I afsnit 4 gennemgås de omkostninger, som Energinet dækker via systemtariffen.
- I afsnit 5 beskrives og begrundes indførelsen af et abonnementslement.
- I afsnit 6 beskrives og begrundes indførelsen af en ny køberkategori for storforbrugere.
- I afsnit 7 beskrives sammenhængen med kommende ændring af balancetariffen for forbrug.
- I afsnit 8 beskrives Energinets forventede tidspunkt for ikrafttrædelse, forudsat Forsyningstilsynets godkendelse.
- I Anneks A beskrives to mulige metoder for afregning af kunderne i storforbruger-kategorien.

3. Retsgrundlag

Energinets tariffer har hjemmel i offentlig regulering. Energinet kan alene opkræve tariffer, såfremt Energinet har opfyldt kriterierne i den offentlige regulering, herunder:

- At Energinet har det fornødne hjemmelgrundlag til at opkræve tariffer.
- At Energinet har udsendt metodeforslag i offentlig høring for opkrævningen af tarifferne
- At metodeforslag er anmeldt og godkendt af Forsyningstilsynet, førend Energinet kan opkræve tarifferne.

Energinet har siden etableringen i 2005 været underlagt en "hvile-i-sig-selv"-regulering, hvilket indebærer, at Energinets indtægter fra brugernes betaling over en årrække skal balanceres

med de omkostninger, som Energinet skal dække. Yderligere er Energinet underlagt en prisregulering, hvor nødvendige omkostninger samt en nødvendig forrentning af kapitalen kan indregnes i tarifferne.

Til og med 2022 fastlægges efter § 71, stk. 1, i elforsyningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 119 af 6. februar 2020, hvilke nødvendige omkostninger Energinet og denne virksomheds helejede datterselskaber kan indregne i priserne for de aktiviteter, der varetages i medfør af § 2, stk. 2 og 3, i lov om Energinet. De nærmere regler om afgrænsningen af de nødvendige omkostninger er udmøntet i bekendtgørelse nr. 816 af den 27. juni 2016 om økonomisk regulering af Energinet.dk.

Energinet overgår pr. 1. januar 2023¹ til ny og ændret økonomisk regulering. Denne ændring betyder, at Energinets datterselskaber, der varetager systemansvarlig virksomhed, herunder Datahub og transmissionsvirksomhed, underlægges en indtægtsrammeregulering i stedet for at være underlagt "hvile-i-sig-selv"-reguleringen.

Overordnet set vil en indtægtsramme blive sammensat af en omkostningsramme med udgangspunkt i de faktiske og forventede omkostninger og en forrentningsramme. Dertil kommer justeringer af indtægtsrammen, eksempelvis i form af effektiviseringskrav.

Det fremgår således af § 71, stk. 1, 1. pkt. i elforsyningsloven, jf. lov nr. 984 af 12. maj 2021, at priser for ydelser fra den, der varetager transmissionsvirksomhed eller systemansvarlig virksomhed, fastsættes i overensstemmelse med en indtægtsramme. Indtægtsrammen fastsætter et samlet beløb, som priserne for ydelser skal fastsættes indenfor.

De omkostninger, som er omfattet af bestemmelsen, er omkostninger til drift af alle de aktiviteter, som den, som varetager transmissionsvirksomhed eller systemansvarlig virksomhed, har, jf. dog § 71, stk. 4, nr. 1, hvor Forsyningstilsynet kan fastsætte nærmere regler om, hvilke omkostninger der omfattes af indtægtsrammen. Omkostninger ved en effektiv drift afgrænses på samme måde som i den hidtil gældende § 71, stk. 1, om indregning af nødvendige omkostninger dog under hensyn til eventuelle effektiviseringspotentialer for driftsomkostninger. Med omkostninger ved en effektiv drift forstås således omkostninger, som den, der varetager transmissionsvirksomhed eller systemansvarlig virksomhed, afholder ud fra driftsøkonomiske overvejelser med henblik på at opretholde en effektiv drift.

Forsyningstilsynet er kompetent myndighed til at træffe afgørelse om indtægtsrammen for den, der varetager transmissionsvirksomhed og systemansvarlig virksomhed. Der foreligger endnu ingen afgørelser herom.

På EU-niveau er det især elmarkedsdirektivet² og elmarkedsforordningen³, der danner grundlag for de nationale regler for tarifopkrævningen.

¹ § 4, stk. 6 i lov nr. 2211 af 29. december 2020 i lov om ændring af lov om Energinet, lov om elforsyning og lov om naturgasforsyning lyder som følger: §§ 71-71 b og § 76, stk. 1, nr. 5, i lov om elforsyning som affattet ved denne lovs § 2, nr. 4-6, og §§ 37 d-37 f og § 40, stk. 2 og 4, i lov om naturgasforsyning som affattet ved denne lovs § 3, nr. 10-13, har virkning for indtægtsrammer fra 2023. De hidtil gældende regler i § 71 og § 76, stk. 1, nr. 5, i lov om elforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 119 af 6. februar 2020, og i §§ 37 d og 40 i lov om naturgasforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 6. februar 2020, finder anvendelse til og med 2022.

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/944/EU af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet (omarbejdning). Direktivet er herefter benævnt elmarkedsdirektivet. Elmarkedsdirektivet, som trådte i kraft den 4. juli 2019, fastsætter en række krav til medlemsstaternes elmarkedsregulering.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet (herefter benævnt elmarkedsforordningen). Elmarkedsforordningen fastsætter en række krav til medlemsstaternes elmarkedsregulering.

Elmarkedsdirektivet fastslår, at de nationale regulerende myndigheder skal sikre, at tariffene udarbejdes i overensstemmelse med principperne i elmarkedsfordningen:

- ikke-diskriminerende
- transparente
- afspejler de faktiske omkostninger
- tager hensyn til behovet for netsikkerhed og fleksibilitet
- ikke virker hæmmende for egenproduktion, egetforbrug eller deltagelse i fleksibelt elforbrug

Desuden skal tariffene anvendes uden forskelsbehandling, og de må ikke være afstandsbestemte. Dog skal tariffene, når det er passende, udsende lokaliseringsfremmende signaler og tage hensyn til omfanget af nettab, kapacitetsbegrænsninger og investeringsomkostninger.

EU-reglerne fra elmarkedsdirektivet er på nationalt niveau implementeret i elforsyningslovens § 73 og fastsætter nærmere regler om, hvorledes priser fastsættes samt fordelingen af disse.

Efter EUF-Traktatens artikel 288, er en forordning almenyldig og umiddelbart gældende i hver medlemsstat og må ikke gennemføres i national ret, hvorfor elmarkedsforordningen skal anvendes i sin EU-retlige form af Energinet.

Efter § 73, stk. 1, i elforsyningsloven, skal de kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser efter §§ 69-71, i elforsyningsloven, ske efter rimelige, objektive og ikke-diskriminerende kriterier for, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til i overensstemmelse med elmarkedsforordningens artikel 18. Prisdifferentiering af hensyn til effektiv udnyttelse af elnettet og til elforsynings sikkerhed er tilladt. Prisdifferentiering på baggrund af en geografisk afgrænsning er kun tilladt i særlige tilfælde over for elkunder. Efter stk. 2, skal de kollektive elforsyningsvirksomheder offentliggøre tariffen og betingelser for brugen af elnettet.

I lovbemærkningerne til bestemmelsen fremgår, at der ved køberkategorier tænkes på forskellige grupper af aftagere defineret ud fra størrelsen og karakteren af forbruget:

"... Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, 1. pkt., indebærer, at priserne for de kollektive elforsyningsvirksomheders ydelser skal fordeles på køberne af ydelserne til rimelige, objektive og ikke-diskriminerende kriterier, således at der ikke kan krydssubsidieres til fordel for bestemte kategorier. Ved kategorier tænkes på grupper af aftagere defineret ud fra størrelsen og karakteren af forbruget og ikke på geografisk afgrænsede grupper, jf. stk. 1, 3. pkt. Hensigten med bestemmelsen er, at det skal være muligt at prisdifferentiere ud fra bestemte brugergrupperes forbrug, f.eks. differentiering mellem industrielle aftagere med et stort forbrug og private husstande med et mindre forbrug. Bestemmelsen skal forstås således, at der ved køberkategorier tænkes på forskellige grupper af aftagere defineret ud fra størrelsen og karakteren af forbruget og ikke på geografisk afgrænsede grupper. Princippet i § 73 i lov om elforsyning er, at prisen for elektricitet skal fastsættes med udgangspunkt i omkostningerne til levering af elektricitet til de pågældende kunder. [...]"

Efter § 5, nr. 11, i elforsyningsloven, skal en kollektiv elforsyningsvirksomhed forstås, som en offentlig eller privatejet elforsyningsvirksomhed med bevilling samt elforsyningsvirksomhed, der varetages af Energinet eller denne virksomheds helejede datterselskaber i medfør af § 2,

stk. 2 og 3, i lov om Energinet, som på offentligt regulerede vilkår har til formål at udføre aktiviteter som net-, transmissions-, eller systemansvarlig virksomhed. Energinets priser skal således fastsættes efter nærmere fastsatte rammer og offentliggøres.

Kollektive elforsyningsvirksomheder skal stille deres ydelser til rådighed for elforbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ikkediskriminerende vilkår, jf. § 6 d, i elforsyningsloven. De kollektive elforsyningsvirksomheder skal således ved deres prisfastsættelse iagttage kravet om gennemsigtighed, objektivitet, rimelighed og ikke-diskrimination.

Det følger af § 8, stk. 2 og 3 i elforsyningsloven, at Energinets omkostninger påhviler de brugere, der modtager virksomhedens ydelser, og opkræves gennem Energinets tariffer, medmindre omkostningerne er finansieret på anden måde, herunder statsmidler.

Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet fastsættes af de kollektive elforsyningsvirksomheder efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Forsyningstilsynet, jf. § 73 a, i elforsyningsloven. Priser fastsættes således efter metoder, som er godkendt af Forsyningstilsynet. Efter § 76, stk. 1, nr. 1, skal de kollektive elforsyningsvirksomheder anmelde tariffer til Forsyningstilsynet.

Det følger af § 76, stk. 2, at for virksomhed, der varetages af Energinet eller denne virksomheds helejede datterselskaber i medfør af § 2, stk. 2 og 3, i lov om Energinet, skal der, for så vidt angår systemansvars- og transmissionsydelser, til Forsyningstilsynet anmeldes priser, tariffer og betingelser for ydelser samt grundlaget for fastsættelsen af disse, herunder leveringsaftaler, efter Forsyningstilsynets nærmere bestemmelse.

Efter § 73 a, stk. 3, i lov om elforsyning, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om indholdet af de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår, herunder tariffer/priser. Ministerens beføjelser efter § 73 a, stk. 3, er delegeret til Energistyrelsen i medfør af delegationsbekendtgørelsen. Dette betyder, at ministerens adgang til at fastsætte nærmere regler om indholdet af metoder der anvendes til at beregne priser, er delegeret til Energistyrelsen.

Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1085 af 20. september 2010 om netvirksomheders, regionale transmissionsvirksomheders og Energinet.dk's metoder for fastsættelse af tariffer m.v. (metodebekendtgørelsen). Bekendtgørelsen er fastsat med hjemmel i § 73 a, stk. 2, i lov om elforsyning nr. 516 af 20. maj 2010, som fremgår af nugældende § 73 a, stk. 3.

Efter § 1, stk. 1 og stk. 2, i metodebekendtgørelsen, skal både netvirksomheder og Energinet anmelde de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår for ydelser, herunder tariffer/priser, til Forsyningstilsynets godkendelse.

Derudover fastsætter elmarkedsforordningens artikel 18 de fælleseuropæiske rammer og principper for brugerne af transmissions- og distributionsnettene. Elforsyningslovens⁴ bestemmelser om fastsættelse af priser skal fortolkes i overensstemmelse med artiklens bestemmelser, jf. elforsyningslovens § 73, stk. 1, 1. pkt.

⁴ Henvisningen til artikel 18 i § 73 i elforsyningsloven er indsat i ved lov nr. 2196 af 29. december 2020 om ændring af lov om elforsyning.

Det følger af lovbemærkningerne⁵ til bestemmelsen fremgår, at elmarkedsforordningens artikel 18 fastsætter nærmere bestemmelser om, hvorledes prisfastsættelsen af de kollektive elforsyningsvirksomheders ydelse skal ske, og ændringen præciserer, at der i medfør af elmarkedsforordningens artikel 18 skal tages stilling til flere forhold ved fastsættelsen af nye metodeanmeldelser end hvad der følger af elforsyningslovens bestemmelser. Dette kan betyde, at fordelingen af prisen, herunder tariffen på de forskellige køberkategorier efter en ny metodeanmeldelse efter elmarkedsforordningens artikel 18, kan variere fra fordelingen i dag.

Af de almindelige bemærkninger fremgår blandt andet:

Baggrunden for den foreslåede indsættelse af en henvisning til elmarkedsforordningens artikel 18 i § 73, stk. 1, 1. pkt., er, at elmarkedsforordningens artikel 18 fastsætter nærmere bestemmelser om, hvorledes prisfastsættelsen af de kollektive elforsyningsvirksomheders ydelse skal ske. Ved indsættelse af en henvisning til artikel 18 i elmarkedsforordningen, gøres det således klart, at den nærmere regulering af prisfastsættelsen reguleres ved elmarkedsforordningen. [...]

Ved den foreslåede ændring forventes det, at de kollektive elforsyningsvirksomheders priser, herunder tariffer i høj grad vil bestå uændret. Ændringen vil betyde, at der som følge af elmarkedsforordningens artikel 18, vil skulle tages stilling til flere forhold ved fastsættelsen af nye metodeanmeldelser. Dette kan betyde, at fordelingen af prisen, herunder tariffen på de forskellige køberkategorier efter en ny metodeanmeldelse efter elmarkedsforordningens artikel 18, kan variere fra fordelingen i dag. [...]

Det følger af elmarkedsforordningens artikel 18, at tarifferne skal være *gennemsigtige, tage hensyn til behovet for netsikkerhed og fleksibilitet og afspejle de faktiske omkostninger, for så vidt disse svarer til en effektiv og strukturelt sammenlignelig netoperatørs omkostninger og anvendes uden forskelsbehandling.*

Det følger endvidere af stk. 1, at den metode, der anvendes til at bestemme priserne, på neutral vis skal understøtte systemets samlede effektivitet på længere sigt i kraft af prissignaler til kunder og producenter og navnlig anvendes på en måde, der ikke indebærer positiv eller negativ forskelsbehandling mellem produktion forbundet på distributionsniveauet og produktion forbundet på transmissionsniveauet. Netafgifterne må hverken indebære positiv eller negativ forskelsbehandling af energilagring eller aggregering og må ikke virke hæmmende for egenproduktion, egetforbrug eller deltagelse i fleksibelt elforbrug. Disse priser må ikke være afstandsrelaterede.

Det følger af stk. 2, at tarifmetoder/priser skal afspejle transmissionssystemoperatørers faste omkostninger og tilvejebringe passende incitamenter til transmissionssystemoperatører på både kort og lang sigt for at øge effekten, herunder energieffektiviteten, fremme markedsintegrationen og forsynings sikkerheden, understøtte effektive investeringer, understøtte de dermed forbundne forskningsaktiviteter og lette innovationen i forbrugeres interesse inden for områder såsom digitalisering, fleksibilitetsydelse, og samkøringslinjer.

Størrelsen af producenttariffer eller slutkundetariffer, skal, hvor det er hensigtsmæssigt, udsende lokaliseringbestemte signaler på EU-plan og tage hensyn til omfanget af nettab og kapacitetsbegrænsninger og investeringsomkostninger for infrastrukturen, jf. stk. 3.

⁵ Bemærkningerne i 2020/1 LSF 67 til lov nr. 2196 af 29. december 2020 om ændring af lov om elforsyning

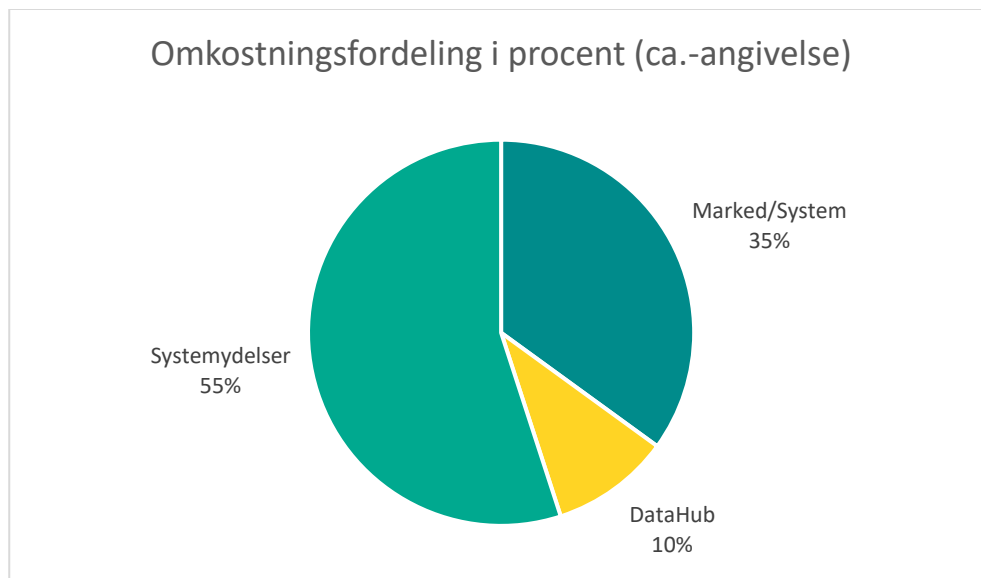
Det følger af stk. 10, at Forsyningstilsynet skal tage behørigt hensyn til ACERS rapport⁶ om bedste praksis for metoderne for transmissions- og distributionstariffer, når de fastsætter eller godkender transmission- og distributionstariffer.

4. Omkostninger dækket af systemtariffen

Systemtariffen dækker de systemdriftsrelaterede omkostninger. Dette omfatter i praksis for en væsentlig dels vedkommende omkostninger til forskellige former for systemydelse. Derudover dækker det også en række omkostninger i Energinet, særligt elrelaterede omkostninger i Energinet Systemansvar A/S samt omkostninger til DataHub.

En vurdering af, hvorledes en mere omkostningsægte tarifiering kan udvikles forudsætter et klart overblik over, hvilke omkostninger systemtariffen dækker og ikke mindst hvad der driver disse omkostninger.

Et overblik over omkostningerne, der dækkes ved systemtariffen ses i nedenstående diagram. **De angivne procentsatser er omtrentlige og kan variere fra år til år**, men er taget med for at give en fornemmelse af det indbyrdes størrelsesforhold mellem omkostningstyperne.

Energinet afholder også omkostninger til køb af regulerkraft til at håndtere ubalancer, men den omkostning indhentes ved de aktører, der er i ubalance, hvorfor omkostningen ikke er medtaget i ovenstående diagram.

I det følgende beskrives de største omkostningselementer og der foretages en vurdering af, hvad der primært driver omkostningen og om omkostningen primært er fast eller variabel.

4.1 Marked/System

Dette dækker over de elrelaterede omkostninger, som Energinet Systemansvar A/S afholder forbundet med bl.a. planlægning, markedsudvikling, balancering af elsystemet mv. Heri ligger også omkostninger til Forsyningstilsynet for myndighedsbehandling, for deres administrative

⁶ https://documents.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Practice%20Report%20on%20transmission%20tariff%20methodologies%20in%20Europe.pdf og https://documents.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Report%20on%20D-Tariff%20Methodologies.pdf

arbejde ift. Energinets metodeanmeldelser (ca. 2 % af de samlede omkostninger)⁷. Endvidere omfatter disse omkostninger også de betydelige IT-omkostninger til bl.a. kontrolcenter mv. Der er tale om en samlet mængde af omkostninger, der afholdes af hensyn til det samlede elsystems funktionalitet, og er således ikke afhængig af den enkelte forbrugeres energiforbrug. Omkostningerne ses heller ikke at kunne differentieres imellem forbrug og produktion eller diverse køberkategorier. Omkostningerne er derfor ikke drevet af antallet af målere, kWh-forbruget eller kapacitetsbehovet.

4.2 Omkostninger til DataHub

Disse omkostninger vedrører omkostninger til drift og udvikling af DataHub. DataHub er et centralt og uafhængigt it-system, som ejes og drives af Energinet DataHub A/S. DataHub har til formål at sikre ensartet kommunikation og standardiserede processer for de professionelle aktører, der agerer på elmarkedet. DataHub håndterer alle måledata og forretningsprocesser for de ca. 3,3 mio. danske elforbrugere. Oplysningerne sikrer et korrekt afregningsgrundlag mellem aktørerne i elmarkedet. Omkostningerne til DataHub afholdes til håndteringen af data fra målepunkter og følger ikke kWh-forbruget, da omkostningerne ikke ændres ved, om der ved det enkelte målepunkt anvendes få eller mange kWh. For denne type af omkostninger er det imidlertid relevant at se på antallet af målere.

4.3 Systemydelse

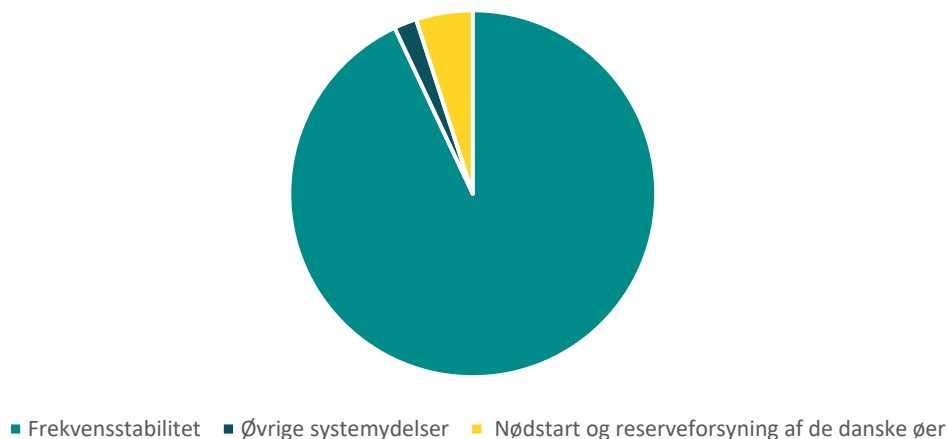
Energinet har som systemansvarlig virksomhed brug for en række ydelser til at opretholde stabilitet i elsystemet og dermed sikre elforsyningsikkerheden – disse ydelser kaldes samlet set for systemydelser. Ydelserne er nødvendige for at sikre en stabilitet i elsystemet under både normaldrift og ved genetablering efter fejl.

Systemydelser er klart den største omkostning, der dækkes af systemtariffen og samtidig en omkostning, som forventes at stige i de kommende år. For yderligere beskrivelse af behovet for systemydelser henvises til den årlige rapport *Behovsvurdering for Systemydelser*, der kan findes på [Energinets hjemmeside](https://energinet.dk/El/Systemydelser/Markedsgoerelse-og-behovsvurdering). (<https://energinet.dk/El/Systemydelser/Markedsgoerelse-og-behovsvurdering>)

Systemydelsesomkostningerne dækker en række forskellige behov, men størstedelen af omkostninger er relateret til kapacitet til sikring af frekvensstabilitet og balancering. Grupperet på de forskellige typer af behov, bliver omkostningsbilledet som i følgende figur.

⁷ Energinets betalingsforpligtelse i forhold til de konkrete myndighedsbehandlinger, der udføres af Forsyningstilsynet har hjemmel i § 78 i lovbekendtgørelse nr. 984 af 12. maj 2021 i lov om elforsyning og §§ 2,3, 7, 10 og 11 i bekendtgørelse 1384 af 29. november 2018, som er ændret ved bekendtgørelse nr. 783 af 29. maj 2020, og som er ændret ved bekendtgørelse nr. 1779 af 1. december 2020 om ændring af bekendtgørelse om betaling for myndighedsbehandling i Forsyningstilsynet efter lov om elforsyning og bekendtgørelse nr. 780 af 29. maj 2020 som er ændret ved bekendtgørelse nr. 1778 af 1. december 2020 om ændring af bekendtgørelse om betaling for myndighedsbehandling efter lov om Forsyningstilsynet

Omtrentlig fordeling af omkostninger til systemydelser

Frekvensstabilitet

Som det fremgår, er det primært sikring af kapacitet til håndtering af frekvensstabilitet/balancering, der driver systemydelsesomkostningerne. De udgør således i det anvendte datagrundlag ofte mere end 90 % af de samlede systemydelsesomkostninger.

Omkostningerne er – teknisk set – primært henførbare til krav til reserve i tilfælde af udfald af produktion/indfødnings og kun i begrænset omfang til forbrug. Omkostningerne er heller ikke alene henførbare til hverken antallet af målere, kapacitet eller til kWh-forbruget/produktionen for enkelte anlæg.

Dimensioneringen af de forskellige reserver er afhængig af EU-regulering og aftaler med øvrige landes TSO'er.

Øvrige systemydelser

Dette kan bl.a. vedrøre behov for ekstra systembærende egenskaber i forbindelse med revisioner og ikke-intakt net, eller det kan dreje sig om behov for spændingsstabilitet og udgør i dag ofte omkring ca. 2 % af de samlede systemydelsesomkostninger.

Ingen af disse omkostninger er umiddelbart direkte henførbare til hverken antallet af målere, kapacitet eller til kWh-forbruget/produktionen for enkelte anlæg.

Nødstart og reserveforsyning af de danske øer

Omkostninger til nødstart fra dødt net sikrer muligheden for at få elsystemet på benene igen efter en blackout.

Reserveforsyningen af de danske øer er omkostninger til at sikre øernes fortsatte forsyning ved afbrud af kablerne.

Omkostningerne varierer, men udgør ofte omkring 5 % af de samlede systemydelsesomkostninger.

Ingen af disse to omkostninger er direkte henførbare til hverken antallet af målere, kapacitet eller til kWh-forbruget/produktionen for enkelte anlæg i hele det kollektive net.

4.4 Opsamling

Omkostningsgennemgangen har vist, at en stor del af de systemdriftsrelaterede omkostninger (systemydelse og omkostninger til Energinet Systemansvar A/S) ikke kan henføres entydigt til produktion eller forbrug og heller ikke på indlysende måde henføres direkte til de enkelte køberkategorier, herunder enten antallet af målepunkter/kundeforhold, kundernes maksimale kapacitet for forbrug/produktion eller til kWh-forbruget/produktionen. Nogle omkostninger (f.eks. administrationsomkostninger og tilsyn) kan helt åbenlyst ikke direkte henføres til enkelte køberkategorier.

Det kan bemærkes, at omkostninger til DataHub er den eneste væsentlige undtagelse fra dette, idet det ligger i selve funktionen af DataHub, at deres aktiviteter udelukkende er relateret til administration af målepunkter, uanset om det målte antal kWh er højt eller lavt. Dvs. at den specifikt *ikke* afhænger af hverken kWh eller maksimaleffekt, men udelukkende til administration af selve målepunktet, samt til udvikling og drift af de systemer der ligger til grund herfor.

Store dele af omkostninger har derfor karakter af residualomkostninger. Denne type omkostninger opkræves normalt bedst via en fast betaling, hvis forvriddningseffekter skal undgås.

5. Indførelse af abonnementslement

5.1 Fastsættelse af abonnementslement

Det overordnede princip for Energinets opkrævning af alle tariffer er fastlagt i elforsyningslovens § 73. Den angiver, at: *"De kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser ... skal ske efter rimelige, objektive og ikkediskriminerende kriterier for, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til."*

Energinets nuværende tarifiering af systemtariffen er en ren volumentarif med en fast pris pr. forbrugt kWh. Dvs. at Energinet hidtil har valgt at tarifere, så det er kundernes energiforbrug, der anvendes som fordelingsnøgle for de omkostninger, som skal dækkes.

Elforsyningsloven og elmarkedsforordningen er dog åben for, at der kan anvendes flere forskellige fordelingsnøgler, jf. også specifikt metodebekendtgørelsens § 2, stk. 3. Det vil altså være muligt at anvende andre fordelingsnøgler for omkostningerne end energiforbruget i kWh. Reglerne giver både mulighed for at anvende flere *forskellige* fordelingsnøgler for forskellige dele af omkostningerne, og specificerer også, at man i tarifieringen skal forholde sig specifikt til de omkostninger, som ikke direkte kan henføres til enkelte køberkategorier. Hidtil har Energinet blot ikke benyttet sig af disse muligheder.

Som gennemgået ovenfor i afsnit 4 er det ikke alle de omkostninger, som systemtariffen dækker, som entydigt kan henføres til kWh-forbruget.

Disse observationer giver anledning til at konstatere, at det både er muligt at ændre opkrævningsmodellen for systemtariffen og at det formentlig også vil være bedre i overensstemmelse med den gældende regulering at gøre dette. Forsyningstilsynet har for nylig udgivet en antologi om *Energy Regulation in the Green Transition*⁸, der beskriver nogle af de regulatoriske di-

⁸ <https://forsyningstilsynet.dk/aktuelt/publikationer/danish-utility-regulators-anthology-project-series-on-better-regulation-in-the-energy-sector/vol-1-energy-regulation-in-the-green-transition>

lemmaer, der opstår under den grønne omstilling. En af artiklerne i antologien drejer sig specifikt om tarifdesign (*Electricity Tariff Design in the Context of an Ambitious Green Transition*⁹). I denne artikel peges der på, som også ovenfor nævnt tidligere, at: *“Recovering residual network and most policy costs with a flat energy rate per kWh consumed, regardless of the time or the location of this consumption, can result in a significant distortion.”* (s. 57). Blandt andet giver dette anledning til et uhensigtsmæssigt incitament til at få forbrug og produktion bag måleren for at spare på tariffen. I stedet peges der på muligheden for at anvende et fast element i tarifopkrævningen, da dette *“would not distort short-term and long-term efficiency signals”* (s. 57). Der peges dog også på, at der er grund til at overveje hensynet til retfærdighed i forhold til størrelsen af den faste betaling og den fordeling, der er mellem små og store forbrugere.

Efter Energinets vurdering er der grundlag for at lægge to typer af omkostninger helt (DataHub) eller delvist (Systemansvar) ind i en fast betaling.

Omkostningerne til DataHub relaterer sig til behandling af data fra målere, og derfor vil Energinet opkræve dette som et abonnement pr. måler. Dette er logisk ud fra en omkostningsægte betragtning, da omkostningerne relaterer sig til denne administration (samt udvikling og drift af systemet bag) af data fra de enkelte målepunkter og ikke relaterer sig til, hvor meget energi det enkelte målepunkt aftager. Omkostningerne til DataHub pr. målepunkt udgør i øjeblikket ca. 50-60 kr.

Omkostninger til Energinet Systemansvar A/S (el-delen) vurderes delvis at skulle lægges som fast betaling. Disse omkostninger opfattes som tidligere nævnt primært som residualomkostninger og Energinet vurderer, at de er vanskelige at henføre direkte til elforbruget, og derfor bør overvejes opkrævet som fast betaling. Energinet har vurderet, at det der skal opkræves, hvad der svarer til ca. halvdelen af Systemansvars omkostninger, som en fast betaling. Det resulterer, sammen med omkostningerne til DataHub, i en samlet fast betaling på 180 kr., der dels sikrer en mindskelse af den forvridding, der er via energibetalingen, samt fortsat også sikrer, at der vurderes at være en hensigtsmæssig fordeling af omkostninger mellem små og store forbrugere. Der er således taget hensyn til dette ved at fastholde en væsentlig del i energibetalingen. Nedenfor er regnet en række eksempler på de økonomiske konsekvenser af ændringen. Denne faste del af dækningen af omkostningerne til Systemansvar opkræves også pr. målepunkt, da det vurderes at være den bedste metode for at tarifere den enkelte forbruger. Der ses ikke bedre alternativer, og det passer ind i de implementeringmæssige muligheder i DataHub.

Abonnementet indeholder således dels alle DataHub-omkostningerne og dels bidrag til at dække en andel af omkostningerne i forbindelse med Systemansvars drift.

Energinets omkostninger til systemydelser er valgt til fortsat at opkræves som energibetaling, størrelsen af forbruget har en vis betydning i denne relation og samtidig sikres en rimelig udvikling i systemtarifbetalingen mellem de forskellige forbrugere, som ovenfor nævnt.

Det valgte niveau for abonnementet er et valg, der ikke kan udledes direkte 1:1 af omkostningsstrukturen, men er fastsat ud fra et hensyn til at sikre at de mindre C-kunder skærmes mod kraftige stigninger i deres betaling, hvilket Energinet vurderer er et rimeligt kriterie at anlægge (såfremt alle Energinets omkostninger fra Energinet Systemansvar A/S blev inkluderet i abonnementet, ville dette udgøre op mod 300 kr.), samtidig med at ændringerne også i praksis kan give en mærkbar effekt ved nedbringelse af den fortsatte kWh-tarifering. Det er samtidig

⁹ https://forsyningstilsynet.dk/media/8871/chapter_4_electricity-tariff-design-in-the-context-of-an-ambitious-green-transition.pdf

valgt fortsat at have en betragtelig del af den samlede tarifopkrævning på kWh-forbruget, idet den samlede størrelse af den transporterede energi også har en betydning for det samlede omkostningsniveau, uanset at der ikke direkte kan påvises en marginalomkostning pr. kWh. Det taler for, at tariffbetalingen også bør indeholde en væsentlig andel af energibetaling.

5.2 Periodisk justering af abonnementslement

Ved anvendelse af et abonnement skal der tages stilling til, hvorledes abonnementet skal justeres over tid.

Abonnementet fastsættes til 180 kr. pr. målepunkt for året 2023. (Priser er ekskl. moms, her og i det følgende.)

Energinet foreslår en model, hvor det årlige abonnement herefter reguleres efter det netto-
prisindeks, som Danmarks Statistik offentliggør¹⁰ og meldes ud samtidig med de øvrige årlige
tarifudmeldinger. Dette giver en forudsigelighed og transparens i niveauet af det årlige abon-
nement for alle elsystemets brugere. De resterende omkostninger opkræves fortsat som et va-
riabelt element, og fastsættes fra år til år, som nuværende praksis.

Der er ved denne model særligt taget hensyn til, at abonnementet for forbrugskunderne er et
nyt element, og dette påvirker dette specielt C-kunderne, hvor en fastsættelsesmetode for
abonnementet giver en stabil og forudsigelig udvikling, der findes hensigtsmæssig og i overens-
stemmelse med kriterierne i reguleringen om transparens.

Der er særligt i denne forbindelse også taget hensyn til, at Energinet er omfattet af ny økono-
misk regulering. Denne nye regulering kan påvirke puljen af omkostninger, som skal dækkes af
tarifferne, samt deres placering under hhv. net- og systemtariffen. Dette er endnu ikke fast-
lagt af Forsyningstilsynet. Der er således en endnu ikke fuldt afklaret situation omkring forde-
lingen af omkostningerne mellem net- og systemtarif. Disse ubekendte faktorer kan Energinet
derfor ikke på nuværende tidspunkt tage stilling til og dermed tage højde for i metodebeskri-
velsen. Det er således på denne baggrund også valgt at fastlægge abonnements størrelse for
at skærme særligt de mindre C-kunder mod mulig volatilitet i størrelsen af abonnementet.

5.3 Overvejelser om differentierede abonnementer efter forbrugsstørrelse

Energinet har overvejet, om en endnu større andel af omkostningerne, der opkræves via sy-
stemtariffen, kunne opkræves som et abonnement, og om abonnementet i givet fald så kunne
differentieres ud fra kriterier, såsom fx hvilket spændingsniveau forbruget er tilsluttet på. I øje-
blikket har Energinet dog ikke umiddelbar adgang til oplysninger i DataHub om fx hvilket spæn-
dingsniveau en forbruger er tilsluttet. Der er derfor for nærværende ikke adgang til at forfølge
disse muligheder yderligere. En større udvikling af DataHub er i gang, der vil gøre flere løsnin-
ger mulige i fremtiden, hvilket i sammenhæng med en mulig indførelse af flere stamdataoplys-
ninger i DataHub i fremtiden kan gøre det relevant at arbejde yderligere med muligheden for
at se på differentierede abonnementer efter forbrugsstørrelse.

5.4 Økonomiske konsekvenser af ændringsforslaget

Der er i den følgende tabel (med udgangspunkt i 2021-takster) beregnet eksempler på konse-
kvenser for en række kundestørrelser ud fra typisk forbrug for kunder på de enkelte spæn-
dingsniveauer. Der er her taget udgangspunkt i en opkrævning på abonnementet på de 180 kr.

¹⁰ <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/oekonomi/prisindeks/nettoprisindeks>

fra antallet af forbrugsmålepunkter i det danske elsystem, og det resterende provenubehov er således fordelt på det forventede forbrug i året (på samme måde, som systemtariffen beregnes i dag.) Denne beregning giver en variabel systemtarif i eksemplet på 4,3 øre/kWh.

(Systemabonnement: 180 kr. – systemtarif: 4,3 øre/kWh)

Kundekategori	Forbrug i kWh/år	Systemtarifbetaling under nuværende model i DKK (pris: 6,1 øre/kWh)	Ændring i årlig betaling under ny opkrævningsmodel (abonnement + ny tarif – gl. tarif)
C (mindre lejlighed)	1.500	92	$(180+65-92) = 153$
C (alm. parcelhus)	4.000	244	$(180+172-244) = 108$
C (hus m elbil og varmepumpe)	12.000	732	$(180+516-732) = -27$
B lav	250.000	15.250	$(180+10.750-15.250) = -4.320$
B høj	1.000.000	61.000	$(180+43.000-61.000) = -17.820$
A lav	1.000.000	61.000	$(180+43.000-61.000) = -17.820$
A høj	25.000.000	1.525.000	$(180+1.075.000-1.525.000) = -449.820$
A 0	50.000.000	3.050.000	$(180+2.150.000-3.050.000) = -899.820$

Som det ses i tabellen, vil indførelsen af et abonnementsselement medføre, at små forbrugere kommer til at betale mere (samt de ejendomme, hvor der af den ene eller anden grund ikke er nogen eller ret meget aktivitet, fx tomme erhvervslejemål, sommerhuse, kolonihaver osv.). Alle steder, som har et målepunkt, der er registreret i DataHub, vil som følge af, at abonnementet knyttes til målepunktet, skulle betale for systemabonnement for dette. Det fremgår også af tabellen, at jo større forbrug en kunde har, jo større økonomisk effekt vil det også få, at den del af systemtariffen, der opkræves pr. kWh, falder. Denne effekt er en konsekvens af at opkrævningsmodellen gøres mere omkostningsægte ift. at residualomkostninger i udgangspunktet bedst opkræves som en fast betaling, som redegjort for ovenfor.

Nogle af de større forbrugere kan have flere målepunkter og vil således skulle betale flere systemabonnementer, men ift. til deres samlede betaling pga. den fortsatte energibetaling, vil dette være af meget lille betydning.

Det fremgår også af tabellen, at for de mindre forbrugere betyder indførelsen af et fast abonnement på 180 kr. Ikke, at den samlede merbetaling stiger med dette beløb, da de mindre forbrugere også har gavn af den mindre energibetaling. For forbrugeren med det mindste forbrug betyder dette således i eksemplet en samlet merbetaling på 153 kr. (12,75 kr./måned). Som det også fremgår af tabellen, vil husholdninger med stort elforbrug, fx til elbil og varmepumpe, opleve en mindre besparelse ved den nye opkrævningsmodel. Balancepunktet for hvornår det skifter fra at være dyrere til at blive billigere for en forbruger ligger ved 10.000 kWh/år.

De dynamiske effekter ved at sænke tariffen på den løbende energibetaling er ikke indregnet i ovenstående, men det må forventes over tid at bidrage til flere og hurtigere investeringsbeslutninger for øget elektrificering; og dermed et større antal kilowatt-timer at fordele den løbende energibetaling ud på. Samtidig forventes også mere fleksibelt forbrug, som forventes at deltage i systemdelsesmarkederne, og dermed alt andet lige medføre øget konkurrence, hvilket på sigt også kan bidrage til nedbringelse af omkostningerne til systemydelser til gavn for alle elsystemets forbrugere.

Energistyrelsens analyseforudsætninger¹¹ til Energinet indeholder en prognose for udviklingen i energiforbruget frem mod 2040, der indikerer en fordobling eller mere af energiforbruget. Antaget at dette ikke i sig selv medfører væsentlig flere omkostninger, jf. omkostningsbeskrivelsen i afsnit 4, til opkrævning gennem systemtariffen vil den løbende tarif således falde, og tariffbetalingen fra alle kunder (også C-kunder) vil falde.

5.5 Opsamling på det juridiske grundlag for abonnementselementet

Retsgrundlaget for Energinets tarifmetoder er fremlagt i afsnit 3. I det følgende gives en opsamling på, hvorledes den foreslåede ændring opfylder de regulatoriske krav.

Et af de helt bærende principper er, at tarifieringen skal afspejle omkostningerne. Prisfastsættelsen skal således ske efter rimelige kriterier for, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til, jf. § 73, stk. 1 i elforsyningsloven. I relation til de angivne omkostninger er der som beskrevet ikke en oplagt henførbare af disse, da de i høj grad har karakter af residualomkostninger. Af hensyn til at sikre den størst mulige effektivitet i elsystemet, herunder ift. at understøtte effektive investeringsbeslutninger, jf. elmarkedsforordningens artikel 18, ved at mindske forvridende effekter af tarifopkrævningen vurderes forslaget om indførelse af abonnementselementet at være i overensstemmelse med disse principper.

Energinet har ved valget af størrelsen på abonnementselementet valgt at afveje hensynet til at undgå forvridende effekter af tarifopkrævningen ved den mere omkostningsægte opkrævning af den faste betaling overfor hensynet til størrelsen af stigningen i tariffbetalingen for de mindre kunder. En stigning i tariffbetalingen på ca. 150 kr. pr. år vurderes at være i et niveau, som er rimeligt set i forhold til omkostningsfordelingen mellem elsystemets brugere. Energinet finder, at der herved er taget rimelige hensyn i overensstemmelse med elforsyningslovens § 73.

Anvendelse af et abonnementselement pr. målepunkt opfylder elforsyningslovens krav om, at tarifiering skal basere sig på et objektive kriterie. Endvidere sker opkrævningen af abonnementselementet ens for alle målepunkter, og der diskrimineres/forskelsbehandles således ikke efter fx teknologi eller størrelse, hvilket ses at følge den omkostningsstruktur, som er beskrevet ovenfor. Endvidere er det en transparent/gennemsigtig metode, som er let og enkel at forstå.

6. Ny køberkategori for storforbrugere med forbrug over 100 GWh

6.1 Indførelse af ny køberkategori for storforbrugere

Energinet ønsker med denne metode at indføre en ny køberkategori for storforbrugere, der har et årligt forbrug over 100 GWh på samme geografiske lokation.

Som det er fremgået under gennemgangen af omkostningerne, følger systemomkostningerne ikke energiforbruget 1:1. Dette ligger til grund for indførelsen af abonnementselementet, men da der fortsat vil være et væsentligt bidrag fra en energibetaling vil dette fortsat udgøre den væsentligste del af betalingen for alle større forbrugere. Dette er en del af designet, men der er grund til at overveje, om der nås et punkt i systemtariffbetalingen, hvor denne model får u hensigtsmæssige konsekvenser. Denne problemstilling bliver tydelig i forhold til især nogle af de forventede nye, meget store forbrugere på transmissionsniveau. Der er her tale om forbrugsanlæg i en størrelse, som ikke tidligere er set i det danske elsystem, og en fortsat høj andel af energibetaling vil kunne belaste sådanne anlæg i en grad, der ikke står i rimeligt forhold

¹¹ <https://ens.dk/service/fremskrivninger-analyser-modeller/analyseforudsætninger-til-energinet>

til de omkostninger, som disse kunder giver anledning til. Her vil indførelse af en ny køberkategori, som omfattes af et knæpunkt på tariffkurven, kunne afspejle, at der nås et punkt i betalingen, hvor den enkelte aktør har bidraget på rimelig måde til dækning af de grundlæggende udgifter i systemet, og at den fortsatte betaling herefter bør være mindre.

På baggrund af dette vurderer Energinet, at der skal indføres en ny køberkategori for forbrugere med et forbrug over 100 GWh. Disse forbrugere vil skulle betale almindelig takst for forbrug op til 100 GWh, og for forbrug ud over 100 GWh skal der fortsat betales tarif, om end et væsentligt lavere niveau. Det afspejler dels, at det samlede energiforbrug som nævnt ovenfor må have en vis sammenhæng med de samlede omkostninger til systemydelse og systemansvarsomkostningernes størrelse, dels at Energinet på nuværende tidspunkt ikke har erfaring med håndtering af en stor mængde storforbrugere i elsystemet, og det kan derfor heller ikke konkluderes endeligt på deres eventuelle påvirkning af omkostningerne. De 100 GWh er valgt ud fra en vurdering af, at det er på dette niveau, at stort set alle eksisterende forbrugere har et forbrug under denne grænse og grænsen indføres af hensyn til nyt meget stort forbrug, samtidig er det en grænse, der i anden sammenhæng har været anvendt, som grænse for stort forbrug (PSO-afgiften). Der er en række andre EU-lande, der også har kategorier for storforbrugere med en reduceret tarif betaling, jf. ACERs rapport om best practice, s. 20 ff.¹²

Den lavere tarif for forbrug over 100 GWh finder kun anvendelse på det samlede forbrug fra en enkelt lokation, og det er således ikke muligt at sammenlægge forbrug på geografisk adskilte lokationer. Samme geografiske lokation er i denne sammenhæng forbrug fra et eller flere sammenhængende matrikelnumre ejet af samme juridiske enhed, samt hvor der er tale om et moderselskab med underliggende datterselskaber.

Det er valgt at lægge taksten for forbrug over de 100 GWh på **10 pct. af den normale energibetaling**.

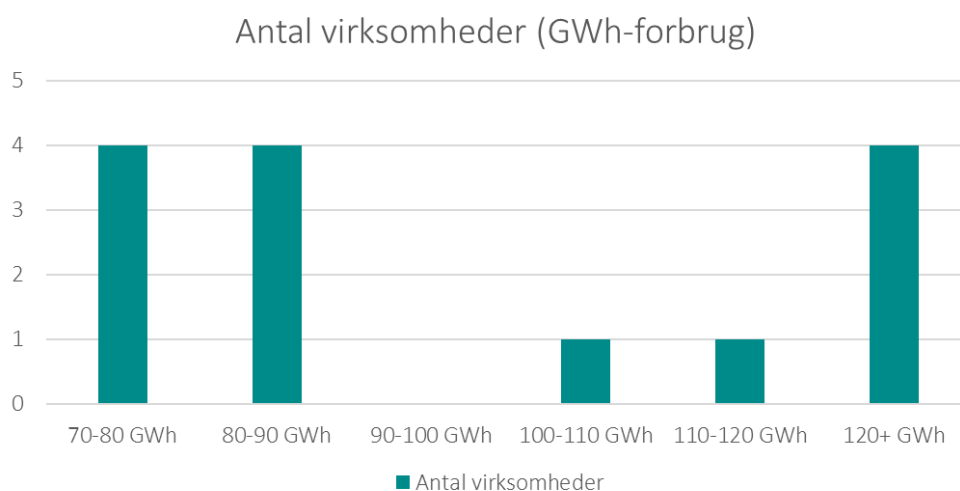
I det omfang man vælger fortsat at tarifere de meget store forbrugere, så skal taksten over 100 GWh ikke være særligt stor, før tariffregningen også bliver urimeligt stor. Som et eksempel herpå kan man antage et anlæg med en kapacitet på 1 GW (nogle virksomheder har offentliggjort anlæg i denne størrelse) og antage et antal fuldlasttimer på 5.000 (Energistyrelsens antagelse i *Analyseforudsætninger til Energinet 2021 – Power-to-X (PtX) og Direct Air Capture (DAC)* s. 4¹³). Dette vil give et samlet forbrug på 5.000 GWh og med en betaling som i dag med en systemtarif på 6,1 øre/kWh, vil systemtarifbetalingen fra et anlæg som angivet udgøre 305 mio. kr. Eftersom omkostningerne, som beskrevet ovenfor, ikke følger energiforbruget 1:1 er det Energinets opfattelse at en opkrævning fra denne nye type storforbruger, som ikke tidligere er set i det danske elsystem, vil være urimelig og dårligt i overensstemmelse med elforsyningslovens regler om, at der skal være en sammenhæng mellem tarifbetalingen og de omkostninger, som de enkelte kategorier af netbrugere giver anledning til. Fx vil en anden type forbruger tilsluttet transmissionsnettet kunne have et forbrug på 50 GWh, og dermed betale 3,05 mio. kr. i årlig systemtarif. Dette vil således betyde, at to kunder tilsluttet samme spændingsniveau vil skulle betale systemtarif med en forskel på en faktor 100. Denne forskel ses hverken at være rimelig eller omkostningsægte, da omkostningerne som nævnt ikke følger energiforbruget 1:1.

¹² https://documents.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Practice%20report%20on%20transmission%20tariff%20methodologies%20in%20Europe.pdf

¹³ https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Hoeringer/baggrundsnotat_-_power-to-x_og_direct_air_capture.pdf

I øjeblikket er der 6 forbrugere med et forbrug højere end 100 GWh baseret på data fra 2020. Der kan dog være flere, da nogle forbrugere muligvis har et forbrug over 100 GWh på en lokation, men at det ikke er registreret, da det ikke har været relevant at samle målingerne. Energinet har foretaget en undersøgelse af hvor mange virksomheder, der ligger i et spænd fra 70 GWh og opefter i løbet af de sidste 6 år og det drejer sig om i alt 14. Det maksimale forbrug i den samlede gruppe ligger på omtrent 200 GWh.

I nedenstående figur er vist en opgørelse over antal virksomheder i spænd af forbrug på 10 GWh (data er fra 2020), her ses også et skifte omkring de 100 GWh. (Der tages forbehold for at nogle virksomheder, der opfylder betingelserne muligvis ikke er fanget i nedenstående figur, da de ikke har haft anledning til at vurdere om de opfylder betingelserne for at komme i denne kategori).

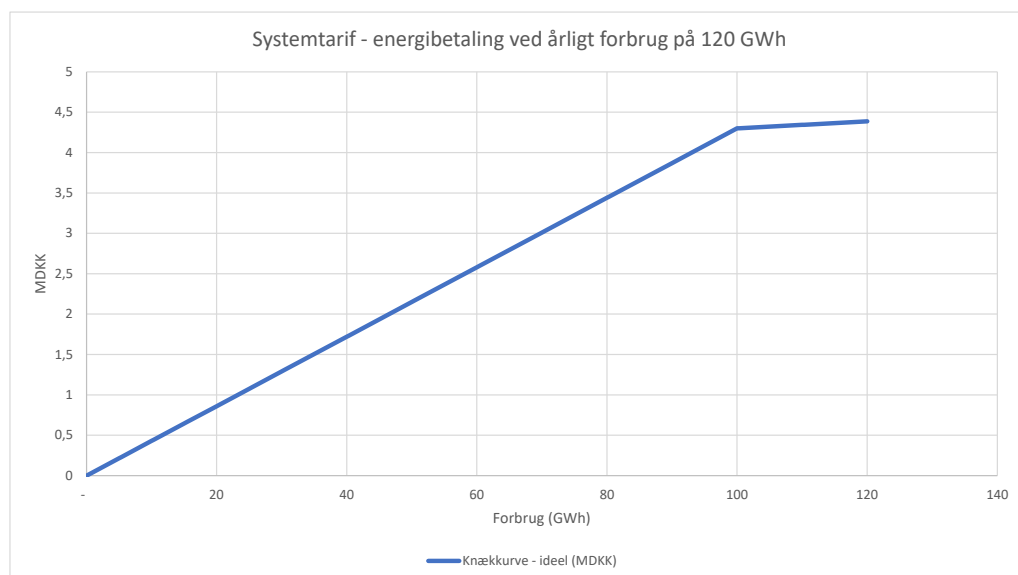

Det betyder også, at et knæk med reduceret tarif for forbrug over 100 GWh kun vil omfatte et meget begrænset antal af nuværende forbrugere og derved har forslaget også en meget marginal omfordelingseffekt i forhold til *eksisterende* forbrugere (omtrent 1 %). Omvendt må ændringen vurderes at skabe et væsentligt forbedret investeringsklima for nyt stort forbrug, som med den nuværende opkrævningsmodel for systemtariffen muligvis ellers ikke vil blive etableret, alternativt etablerer sig i udlandet.

I alle de følgende eksempler er der taget udgangspunkt i en normal systemtarif på 4,3 øre/kWh = 43 DKK/MWh og en reduceret takst på 10 % heraf for forbrug over 100 GWh på 0,43 øre/kWh = 4,3 DKK/MWh. (Disse takster er beregnet efter effekten af indførelsen af abonnementslelementet i afsnit 5 er indregnet.)

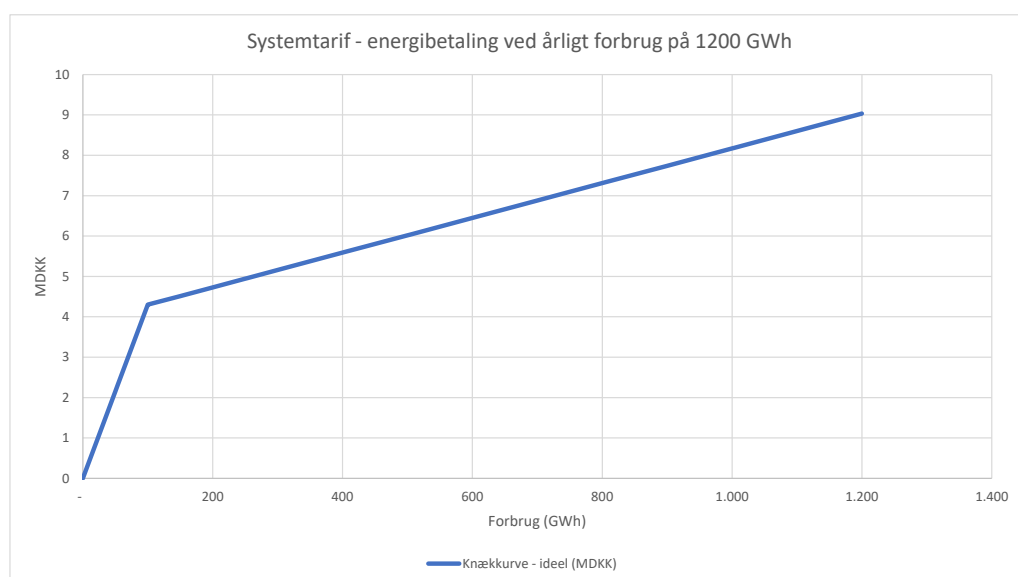
Nedenstående Figur 1 illustrerer, hvad den årlige energibetaling i systemtariffen vil blive for en "mindre" storkunde med et årligt forbrug på op til 120 GWh, afhængig af hvor højt kundens forbrug reelt bliver i et givet år. Denne type kunde vil først nå op til knæpunktet ret sent i løbet af et år.

Hvis en sådan kunde af en eller anden grund (reduceret efterspørgsel efter produktet, langvarigt teknisk nedbrud på produktionsanlæg, manglende leverance fra underleverandører, etc.) ikke kommer op på sit forventede årsforbrug, vil kundens forbrug muligvis ikke nå op til knæpunktet.

Figur 1 Energibetaling ved årligt forbrug på op til 120 GWh

Nedenstående Figur 2 illustrerer det samme for en "stor" storforbruger med et årligt forbrug på op til 1.200 GWh, afhængig af hvor højt kundens forbrug reelt bliver i et givet år. Denne type kunde vil formentlig nå op til knækkpunktet meget hurtigt i løbet af et år. For en sådan kunde vil det være ret sikkert, at kundens forbrug vil komme op over knækkpunktet.

Figur 2 Energibetaling ved årligt forbrug på op til 1.200 GWh

Det skal bemærkes, at tariffbetalingen udgør en kontinuert kurve omkring knækkpunktet. Det betyder specielt, at det for de "mindre" storforbrugere, der har et forbrug omkring knækkpunktet, ikke vil have en væsentlig økonomisk betydning af, om deres forbrug ligger lige over eller lige under knækkpunktet. Det vil nemlig kun være den lille del af deres forbrug, der eventuelt ligger over knækkpunktet, som bliver tariferet med den reducerede taks, mens forbruget op til knækkpunktet tariferes med den normale takst.

Den praktiske implementering af tariffknækket er beskrevet i Anneks A.

6.2 Økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved indførelsen af en ny køberkategori for storforbrugere er på kort sigt meget begrænsede. Som nævnt ovenfor er der i dag omtrent en håndfuld forbrugere, der vil falde ind under den nye kategori, og effekten af, at de fremover vil skulle betale en lavere tarif for det forbrug, der ligger over 100 GWh, betyder en stigning i systemtariffen på ca. 1 %. På den længere bane må den nye kategori forventes over tid at bidrage til flere og hurtigere investeringsbeslutninger for storforbruger-anlæg; og dermed et større antal kilowatt-timer at fordele den løbende energibetaling ud på til gavn for alle elsystemets forbrugere. Et ikke-omkostningsægte tarifdesign kan medføre, at storforbrugere, hvor TSO-tariffens størrelse har væsentlig betydning for deres valg af lokation, vælger at placere sig i andre lande, hvor TSO-tarifmodellen tager højde for forbrug af den angivne størrelsesorden.

Endelig forventes det også, at nogle af de nye storforbrugere, fx elektrolyseanlæg vil kunne agere fleksibelt i elsystemet og derved kunne deltage i systemydelsesmarkederne. Alt andet lige vil det medføre øget konkurrence i disse markeder, hvilket på sigt også burde kunne bidrage til nedbringelse af omkostningerne til systemydelser til gavn for alle elsystemets forbrugere.

6.3 Opsamling på det juridiske grundlag for ny køberkategori

Energinets tarifmetoder skal opfylde de krav og hensyn, som er beskrevet under afsnit 3 om retsgrundlaget. I det følgende gives en opsamling på, hvorledes den foreslåede ændring opfylder de regulatoriske krav.

Prisfastsættelsen skal ifølge § 73, stk. 1, i elforsyningsloven, ske efter rimelige kriterier for, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til. Ved køberkategorier tænkes på forskellige grupper af kunder defineret ud fra størrelsen og karakteren af forbruget, jf. lovbemærkningerne til § 73, stk. 1, i elforsyningsloven. Det fremgår ikke af bestemmelsens ordlyd, hvorledes en køberkategori defineres. Det fremgår imidlertid af lovbemærkningerne til bestemmelsen (teksten er gengivet ovenfor i afsnit 3), at der ved køberkategorier tænkes på grupper af kunder defineret ud fra størrelsen og karakteren af forbruget og ikke på geografisk afgrænsede grupper. Ved indførelsen af den nye køberkategori, er der netop lagt vægt på, at størrelsen af deres forbrug er af en sådan karakter, at det for at skabe en bedre sammenhæng mellem omkostningsstrukturen og betalingen er hensigtsmæssigt at tarifere disse storforbrugere med en lavere takst, hvorfor den nye køberkategori ses at være i god overensstemmelse med bestemmelsen.

Elforsyningsloven stiller krav om anvendelse af objektive kriterier og dette vurderes at være opfyldt, da den angivne betingelse for at falde ind under den nye køberkategori er objektiv konstaterbar gennem måling af det årlige elforforbrug. Det opgøres ved, at den mængde el, der trækkes fra det kollektive elnet, er mindst 100 GWh for den enkelte geografiske lokation. Nogle forbrugere i den størrelse vil kunne have flere målere installeret på samme geografiske lokation, men det vil være muligt at knytte dem sammen, således at det samlede forbrug på den geografiske lokation kan opgøres.

Den nye køberkategori er baseret på ikke-diskriminerende kriterier, da det alene er omfanget af forbruget, der afgør, om man falder ind under køberkategorien, og der skelnes således ikke mellem teknologi eller andre diskriminerende kriterier.

Samlet set ses den nye køberkategori at være i god overensstemmelse med kravene i reguleringen.

7. Sammenhæng til ændringen af balancetariffen for forbrug

Energinet har beskrevet de ændringer af Energinets tarifdesign, som planlægges, i publikationen [Udvikling af Energinets tarifdesign](#). Her er der dog anledning til særligt at nævne balancetariffen for forbrug, som også forventes ændret. Ændringen af denne forventes også at blive sendt i høring ultimo 2021. Balancetariffen for forbrug opkræves i dag på samme måde som systemtariffen og vedrører en andel af de samme omkostninger, som opkræves i systemtariffen og skyldes en ældre nordisk aftale. Ændringen af balancetariffen for forbrug medfører, at de omkostninger, som tidligere er blevet dækket via denne tarif, fremadrettet vil opkræves som en del af systemtariffen (forudsat Forsyningstilsynets godkendelse). Set isoleret vil selve systemtariffen derved stige, men den samlede betaling vil være det samme som den nuværende system- og balancetarif tilsammen. Den nærmere beskrivelse heraf vil fremgå af høringsmaterialet om balancetariffen for forbrug.

Ændringerne medfører en forenkling i opkrævningen, da der således ikke længere både er en systemtarif og en balancetarif, der opkræves. Ændringerne medfører ingen ændringer i de bagvedliggende omkostninger og påvirker således ikke omkostningsgrundlagets størrelse.

8. Ikrafttrædelse

Ny metode for opkrævning af systemtariffen planlægges anmeldt til Forsyningstilsynet i indværende år (2021) og forventes at træde i kraft den 1. januar 2023 forudsat Forsyningstilsynets godkendelse, samt mulighed for at overholde gældende varslingsforpligtelser mv.

9. Anneks A

9.1 Praktisk implementering af ny køberkategori.

I forhold til implementeringen af afregningen betyder det nuværende begrænsede antal storforbrugere, at det er muligt at implementere den reducerede betaling over 100 GWh i DataHub via en manuel proces og dermed uden udvikling af ny funktionalitet i DataHub. (Loftet for PSO-afgiften blev af samme grund håndteret som en manuel proces.)

For store kunder, hvis forbrug med meget stor sikkerhed vil komme over knæpunktet, er der – med den eksisterende funktionalitet i DataHub – desuden mulighed for at håndtere betaling op til knæpunktet som en form for abonnementsbetaling.

Energinet vil derfor procesmæssigt implementere to forskellige måder, hvorpå elkunden tariferes i den nye storforbruger-køberkategori. Uanset implementeringsmåde, vil tariffbetalingen være den samme. De to metoder beskrives i det følgende.

9.2 Indplacering under metode for afregning

Indplacering i denne kategori, sker af Energinet, hvert år i november måned på baggrund af det forbrug som kunden har haft i de foregående 12 måneder (november-oktober).

9.3 Storforbrugere med årsforbrug under 110 GWh

Storforbrugere, der indplaceres i denne kategori, tariferes med den almindelige systemtariftakst fra årets begyndelse.

Energinet udfører månedligt en kontrol af data for forbruget fra storforbrugere. Identificeres det, at en storforbruger har forbrugt mere end 100 GWh for det pågældende år, rettes tariffen til den reducerede storforbrugertakst med tilbagevirkende kraft fra den dato, hvor de 100 GWh blev overskredet. Samtidig opkræves et gebyr med en særbetaling, for den del af forbruget, der lå under 100 GWh-grænsen på den dato, hvor 100 GWh-grænsen blev overskredet. Dette energiforbrug tariferes med differencen imellem den almindelige systemtariftakst og den reducerede storforbrugertakst. Herved sker der alt i alt en korrektion af betalingen gennem de almindelige processer for korrektionsafregning, så alt forbrug over, hhv. under de 100 GWh, bliver præcist afregnet med den korrekte takst.

Baggrunden for denne proces er, at DataHub fungerer således, at ændringer i tariffakster sker *på døgnbasis*. Det betyder, at ændringer i tariffaksten rent teknisk ikke kan foretages indenfor det enkelte døgn. Der er derfor behov for en særlig procedure for at sikre korrekt afregning af forbruget indenfor det døgn, hvor 100 GWh-grænsen bliver overskredet.

9.4 Abonnementselement for storforbrugere med årsforbrug over 110 GWh

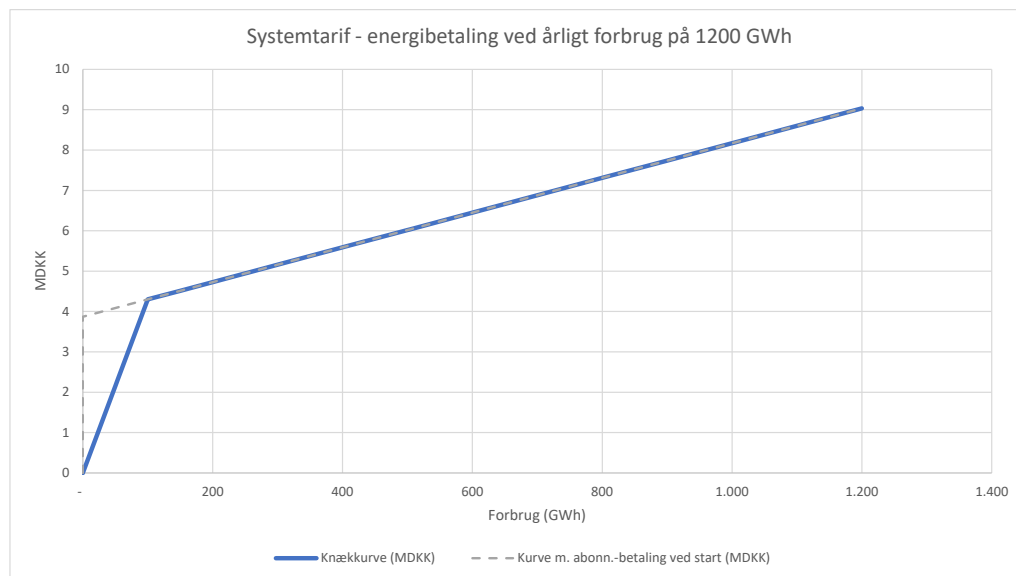
Storforbrugere, der indplaceres i denne kategori, tariferes med den reducerede takst, samt et abonnementselement.

For de storforbrugere, som med stor sikkerhed kommer over knæpunktet, vil den samlede årlige betaling blive den samme, hvis de i stedet for at betale normal tarif op til knæpunktet i stedet betaler differencen imellem normal og reduceret takst for et forbrug på 100 GWh, som et abonnement og samtidig har den reducerede takst for alt deres forbrug.

Denne difference vil være det samme for alle storforbrugere og beregnes ud fra knæpunkt og taksterne (her med udgangspunkt i eksempelberegningen med 2021-takster).

$$100.000 \text{ MWh} * (43,0 - 4,3) \text{ DKK/MWh} = 3,87 \text{ MDKK.}$$

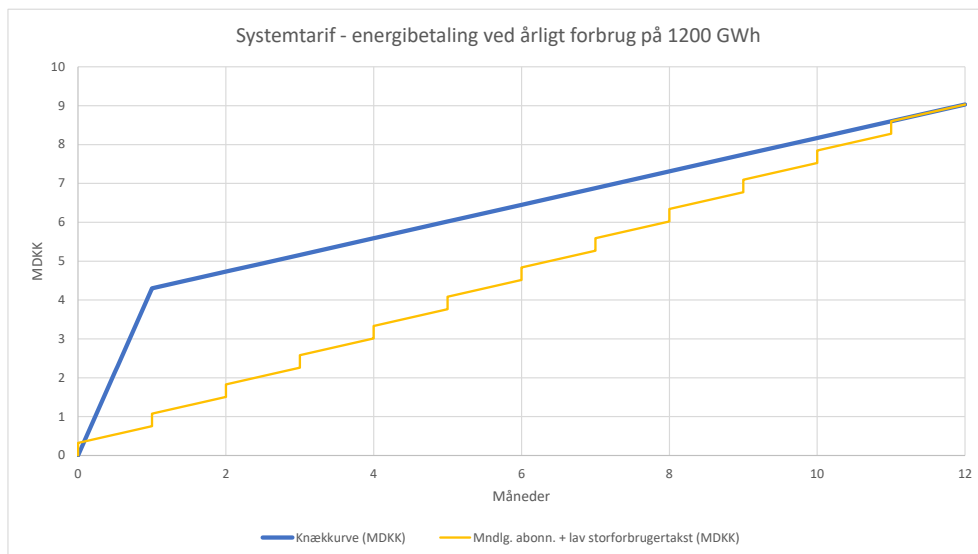
Dette er illustreret på Figur 1 herunder for storforbrugere med et årligt energiforbrug på 1200 GWh.

Figur 1 Energibetaling ved årligt forbrug på op til 1200 GWh – med fast betaling og reduceret takst for alt forbrug.

DataHub er allerede bygget til at håndtere abonnementsbetalinger med den nuværende funktionalitet. Det vil derfor være muligt at opkræve denne faste betaling som en abonnementsbetaling pr. måned. Dette er grundlaget for denne metode med automatisk håndtering af knæket.

Ved en månedlig abonnementsbetaling på $(3,87 \text{ MDKK} / 12 \text{ mdr.} =) 322.500 \text{ DKK/mdr}$ vil betalingen fra storkunder fordele sig mere jævnt ud over året som illustreret i Figur 2 i forhold til, hvis kundens tariffbetaling i stedet skulle følge knækurven.

Figur 2 Betalingsfordeling hen over året – med månedlig abonnementsbetaling for forbrug under 100 GWh – ved årligt forbrug på 1200 GWh.